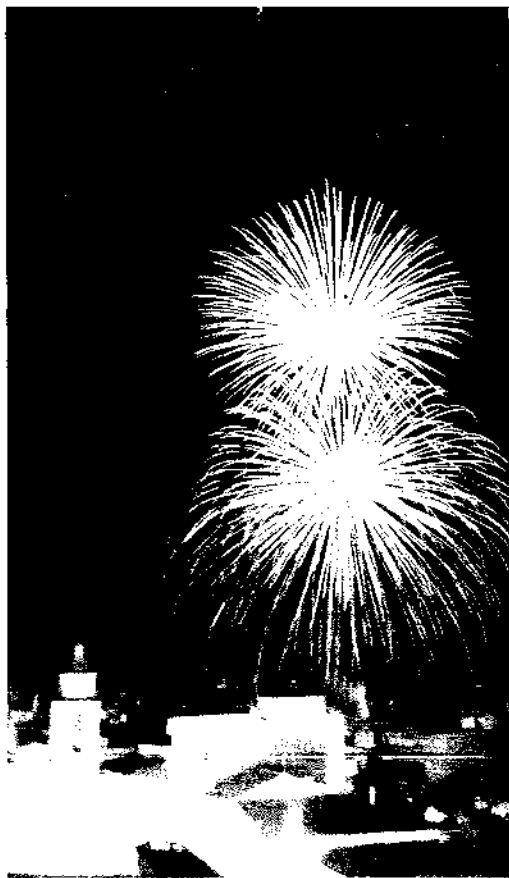

FESTES

MAJORS

EL CAMPELLO

OCTUBRE, 1984

FESTES MAJORS

EL CAMPELLO

OCTUBRE, 1984

FOTOGRAFIA: JOSEPA GOMEZ

VICENT BARÇA I BOADORN
ARRELS

SALUTACIÓ DELS CIUTADANS

Benvolguts amics, com qualsevol, quan s'apropa la festa, a l'alcalde se li demana que escriga al seu poble en el Llibret de Festes. Per a mi és molta l'alegria de poder dirigir-me a vosaltres en aquesta oportunitat que m'ofereix la Festa. No vull repetir les paraules que sempre es diuen a l'hora de fer una salutació dins el Llibret. Vull que qualsevol ciutadà pense i recapacite qué és en realitat la Festa.

Per a mi, com a fester, és l'expressió o unes de les expresions més espontànies i premeditades alhora que té l'home des d'antic per celebrar un aconeteiximent, com l'acabament de la collita, una bona peixca, un casament, el cicle dels temps, etc.

A El Campello, les manifestacions de festa mes antigues que es recorden són la Festa de Sant Ramon a la "Venta de Marc Antoni", el segon diumenge de Maig (dia de la Mare de Déu dels Desemparats), Pasqua, la Mare de Déu del Carme i la Veracreu, les quals celebrava la població amb els mitjos que hi podia aportar: La Dansà i el so de guitarres, bandúrries i guitarrots, sense faltar les castanyetes i la música del país (la dolçaina i el tabalet). Per Pasqua es feien presents "nòvios i nòvies" d'anissos i rollos dolços, no oblidant els bons menjars que acompanyaven totes aquestes celebracions, com, per exemple, les "tarongetes".

Avui les festes les celebrem d'una altra manera, però el seu arrel no ha canviat. Les celebra el poble amb danses, desfilades de moros i cristians, disfresses, canterelles, cucanyes, focs d'artifici, etc. Si al capdavant el poble serà sempre poble i mantindrà els seus propis arrels.

Campellers, vos dic a tots: ¡VISCA LA FESTA!

SALUDA DEL ALCALDE

Apreciados amigos, como cada año, cuando se acerca la Fiesta, al alcalde se le pide que escriba a su pueblo en el Libro de Fiestas. Para mí es mucha la alegría que me produce el hecho de poder dirigirme a vosotros en esta oportunidad que me brinda la Fiesta. No quiero repetir las palabras que siempre se dicen a la hora de hacer una salutación en el "Llibret". Quiero que el ciudadano piense y recapacite acerca de lo que es en realidad la Fiesta.

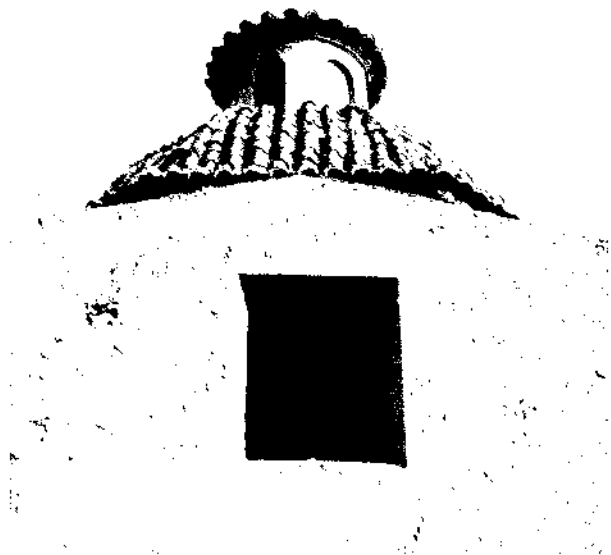
Para mí, como fester, es la expresión o una de las expresiones más espontáneas y premeditadas a un tiempo que desde antiguo tiene el hombre para celebrar un acontecimiento, como el final de la cosecha, una buena pesca, un casamiento, los ciclos del tiempo, etc.

En El Campello, las manifestaciones de fiesta más antiguas que se recuerdan son la Fiesta de San Ramón en la "Venta de Marc Antoni", el segundo domingo de Mayo (día de Ntra. Sra. de los Desamparados), Pascua, la Virgen del Carmen y la "Veracreu", las cuales celebra la población con los medios que podía aportar: la "Dansà" y los sonos de guitarres, bandurrias y guitarrones, sin faltar las castañuelas y la música del país (dulzaina y tamboril). Por Pascua se hacían presentes novios y novias de "anissos i rollos dolços", no olvidando los buenos manjares que acompañaban todas estas celebraciones, como, por ejemplo, las "tarongetes".

Hoy día, celebramos las fiestas de otra manera, pero su raíz no ha cambiado. Las celebra el pueblo con danzas, desfiles de moros y cristianos, disfraces, "canterelles", cucañas, fuegos artificiales, etc. Si al fin y al cabo el pueblo será siempre pueblo y mantendrá sus propias raíces.

Campelleros, os digo a todos: ¡VIVA LA FIESTA!

DATOS HISTÓRICOS DEL ARCHIVO PARROQUIAL

EL CONVENT

Artículo publicado en el "Llibret de Festes" de 1952

Inscripción que se lee en el primer Libro del Archivo:

«Libro donde están anotados los nacidos, desposados y finados, desde el día dos de Agosto de mil ochocientos veinte y siete hasta el día dos de Mayo de mil ochocientos treinta y uno en el que por Decreto del Illmo. Sr. D. Félix Herrero Valverde, dignísimo Obispo de Orihuela, fundador de la Ayuda Parroquia de Nuestra Señora de la Merced y Patriarca San José del Campello se dignó extinguirlas».

AÑO DE 1827

«Libro 1º de Bautismo de la Iglesia Ayuda de Parroquia de Nuestra Señora de las Mercedes, del Campello, anejo de la Parroquia de San Juan Bautista, de la Universidad de San Juan, y que dio principio en primero de Agosto del corriente año de mil ochocientos veinte y siete».

Sin duda alguna esta Ayuda de Parroquia estuvo instalada en la Capilla del «Convento», finca rústica que aún conserva su nombre y restos del edificio y el nombre de Nuestra Señora de la Merced o de las Mercedes pudiera ser debido a que fuese antiguo Convento de P. Mercedarios, cuya misión era la de dar ayuda y refugio a los numerosos caminantes y peregrinos de la época.

Existía otra ermita en la finca «Sarrío» y un Calvario cuyas case-

tas hemos conocido pero ésta al igual que la existente en la finca «Musey», hoy del Colegio Salesiano eran oratorios particulares o privados.

Esta Ayuda de Parroquia era servida por los Vicarios de San Juan, apareciendo las inscripciones firmadas por diferentes Sacerdotes.

Hay un período de 18 años, del 1831 al 1849, sin datos parroquiales en el Archivo, si bien consta que en este lapso se empezó a recaudar fondos para la construcción actual del Templo.

Durante estos años los moradores de ésta, entonces Partida, cumplían sus deberes religiosos y recibían los Sacramentos, etc., en la Parroquia del vecino pueblo de San Juan.

El Segundo Libro que obra en el Archivo se abre con la siguiente inscripción:

AÑO DE 1849

«Libro 2º de Bautismo (los hay de Matrimonios y Defunciones igualmente) de la Iglesia Ayuda de Parroquia de Santa Teresa, del Partido del Campello, término y jurisdicción de Alicante que dio principio en veintinueve de junio del año 1849».

Ya entonces se denominaba de «Santa Teresa».

Firman dichas inscripciones don Roque pastor, don José Fenoll, don Francisco Giner, don Rafael Seva y don Bernardo Pérez, todos ellos Vicarios de San Juan.

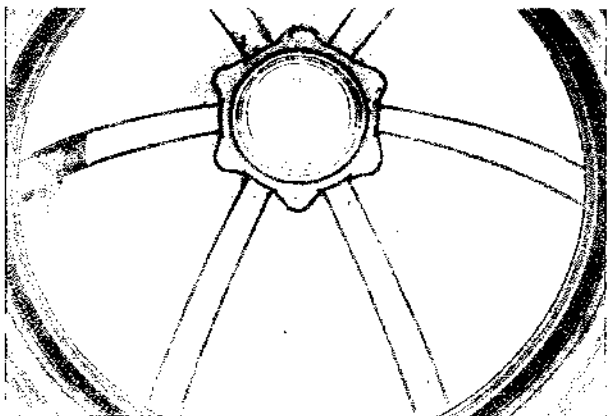
Nos detenemos a estudiar algunos datos de este último Sacerdote ya que desde Diciembre de 1862 hasta Febrero de 1873 como Vicario y desde esta fecha hasta 24 de Abril de 1890, como Párroco (en el año 1873 se elevó a Parroquia dejando de ser Ayuda) rigió los destinos de la misma durante 28 años siendo por tanto el primer Párroco de esta Villa. Aún viven en Alicante familiares de este virtuoso sacerdote.

Siguieron a éste, don José Seva, don José Sola, don José Jorro y don José Cuadrado, cuyo recuerdo aún conservan algunos vecinos.

En el año 1909, toma posesión don Rafael Erades Gumiel, de grata memoria. En su templo se amplió la Iglesia, la Casa-Abadía y el Cementerio Parroquial. Su primera estancia dura hasta Mayo de 1915; sustituyéndole don Francisco Polo hasta el mes de Julio de 1917, volviendo nuevamente en Agosto de dicho año hasta el 18 de Junio de 1931. Tuvo como Vicarios a don Ramón Ferreira Beltrá, espíritu sencillo y delicado, actualmente en Sevilla y don Vicente Antón, varón docto y piadoso, en la actualidad Profesor del Seminario de Orihuela.

En el mismo año toma posesión el Licenciado don Vicente Alborola Ivorra, hoy actual Párroco de Almoradí que dio muestras de su tacto y virtud en los difíciles años de 1931 a 1950, pasados al frente de esta Parroquia.

Sustituyó a este Sacerdote el Salesiano P. Juan Ortega de la Lorena, de imborrable recuerdo, infatigable apóstol de la caridad y en Noviembre de 1951 fue nombrado nuestro actual Párroco don José Gómez Clemente.

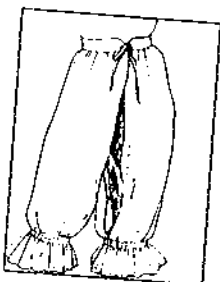
INTERIOR DE LA CÚPULA

INTERIOR DEL CONVENT

FOTOGRAFIES: JAUME VARÓ (ANY 1980)

LA NOSTRA INDUMENTÀRIA TRADICIONAL (S. XVIII - XX)

CAMALETS

CAMISA DE DONA

VIO

COTILLA O COSSET

SINAGÜES

SOBRESINAGÜES

FALDA

GIPÓ

En aquest escrit, el Grup de Dances del Campello vol donar-vos aconèixer una breu idea dels fonaments bàsics de la vestimenta utilitzada pel nostres avantpassats en l'època assenyalada (finals del segle XVIII fins començaments del segle XX) Fins i tot és molt difícil parlar del vestit i tractar de donar una idea clara i general del tema.

L'ús de la vestimenta ha estat condicionat bàsicament per aquestes tres factors:
* el nivell social, * l'ofici o treball, * i el clima.

INDUMENTÀRIA FEMENINA

Per a vestir-se un dia qualsevol, la dona es posava:

— els *camalets* o *cametes*, peça que cobreix des de la cintura fins a baix dels genolls. Porta dos camals amb gran trauc entre les cames. Sol ser de tela fina, cotó o llenç, i de color blanc.

— la *camisa*, que cobreix des dels muscles als genolls, i de la mateixa tela que els camalets.

— Les *sinagües*, solen ser blanques o de color cru i fetes de cotó de fil. Van lligades i frunzides a la cintura per damunt de la camisa (Les classes populars les sustueixen pel *vio*, de tela més grossa i a ratlles verticals de colors. Aquesta peça pot quedar al descobert).

— Les *faldes* o *faldetes*, que poden ser de colors llisos, ratlles verticals, quadres, motius florals,... etc. En general fetes de teixits resistents que venien condicionats per l'ocasió; si es tractava d'un dia de festa i segons el nivell social, es feien de domàs, seda, ras i brodades en or, o amb cenefes i randes per la vora.

Damunt de la camisa es posava:

— la *cotilla* o *cosset*, peça reforçada i sense mànigues, cordada per davant i rematada per baix amb aletes (curtes al voltant de la cintura i amb punta més llarga per davant). A l'hivern la cotilla o cosset quedava com a peça interior (i que fou el seu destí final fins a convertir-se en "*corse*"). A l'estiu deixa al descobert les mànigues i pit.

— el *gipó*, peça amb mànigues i ajustada al cos, rematada amb randes..

Completaven l'indumentaria:

— el *mocador de coll*, que podia ser de diferents teixits segons temps i les feines. De cotó o de llana i amb motius florals, brodats, randesm,... etc.

— el *devantal*, generalment combinat amb la falda i el mocador de coll. Podia ser de diferents formes i teixits amb brodats en fil, or, randes,... etc. Aquestos eren grans quasi fins a la vora de les faldes.

— les *calces*, fetes amb quatre agulles arribaven fins al genoll i s'amarraven amb lligacames.

LA NOSTRA INDUMENTÀRIA TRADICIONAL. Continuació

CAMISES D'HOMME

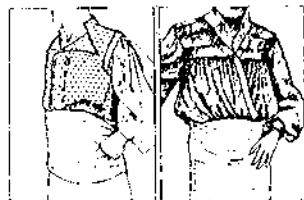

SARAGÜELLS

CAIÇÓ CURT

JOPETINS

FAIXES

INDUMENTÀRIA MASCULINA

Per a totes les activitats quotidianes, l'home vestia com a mínim, a banda de les peces específiques que demanara un treball concret, calçotets o saragüells, camisa de llenç i faixa. A l'estiu, l'home no portava calces, o potser portava calces de traveta, sense peal, espartenyas i un mocador al cap amb motius florals o geomètrics. Després, per a resguardar-se del clima més dur, podia afegir-se el calço, el jopetí i fins i tot peücs a les comarques més fredes.

Els dies de festa, la roba de mudar dels homes incloïa necessàriament les calces, blanques o de colors, calçotets blancs de cotó o fil i camisa de les mateixes teles. Els calçons de vestir podien ser de vellut, merí o drap o també de ras de seda de colors més vius.

Els llauradors vestien saragüells també els diumenges, amb faixa i jopetí; els jopetins de més vestir podien ser de seda (otomà, brocat, domàs, vellut de seda,...) brodats y adornats amb galons, botons de plata,... etc. La jupa, amb mànigues, és una peça pròpiament de vestir, originalment sense coll ni solapes, que s'afegiràn més tard; de vegades la jupa i el calço estaven confeccionats de la mateixa tela i amb els mateixos colors.

Per als dies de festa grossa, que poden ser les patronals, o les festes religioses assenyalades, com Nadal o Corpus, tot hom es muda amb la millor roba que té. Portaràn faixes de seda llises o ratllades i si són de sotó brodades. Les calces seràn blanques, subjectades amb lligacames i adornades amb escarapel·les. Si el temps és més fred, es posaràn les mantes, i els més rics les capes. El capell propi d'aquestos dies de festa o de les ocasions solemnes és el cossiòl, de forma troncònica invertida i d'ala menuda.

Escola i Grup de Dances del Campello

BIBLIOGRAFIA: "Temes d'etnografia valenciana" - Varios autors -Ed. Institució Alfons el Magnànim - Diputació de Valencia, 1983.
— Apunts sobre els vestits de la dona i de l'home publicats pel Grup de Dances Alimara.

CONJUNT DE MUDAR. S. XVIII-XIX

VESTI MASCULÍ DE MUDAR

GUIÓ D'ACTES FESTERS

DIA 6, DISSABTE:

16,00 hores . PRIMER ENFRONTAMENT DE SEMIFINALS del Torneig "Santa Teresa-84" de "PILOTA VALENCIANA A LLARGUES".

18,00 hores . TORNEIG 24 HORES FÚTBOL SALLA "GRAN COPA FESTES MAJORS" 1984. Gran animació i multitudinària festa gràcies a l'esforç i col·laboració insuperable de la BARRACA "NON BEBEC".

DIA 7, DIUMENGE:

16,00 hores . SEGON ENFRONTAMENT DE SEMIFINALS del Torneig "Santa Teresa-84" de "PILOTA VALENCIANA A LLARGUES".

18,00 hores . DESORI-84

DIA 8, DILLUNS:

20,30 hores . APLEC DE DANSES I MÚSICA DEL PAÍS VALENCIÀ a càrrec del "Grup de Danses de El Campello", a la plaça de Canalejas.

24,00 hores . DESORI-84.

DIA 9, DIMARTS

(Dia del País Valencià)

08,00 hores . DESPERTÀ I CERCAVILES.

14,00 hores . MONUMENTAL PAELLA PER A 2.000 PERSONES.

16,00 hores . DESORI-84.

21,00 hores . DANSES a la plaça de Canalejas a càrrec d'un afamat grup.

DIA 10, DIMECRES:

18,00 hores . Enfrontament del TROFEU SANTA TERESA de fútbol infantil.

21,00 hores . DESORI-84.

DIA 11, DIJOUS:

19,30 hores .. Avis de Festa.

20,30 hores .. Encesa de l'enllumenat artístic.

21,00 hores .. Coca i Vi a la plaça de Canalejas.

22,00 hores .. Cercaviles a càrrec de la Banda de Música de El Campello.

24,00 hores .. ALBADA. Cant de la Salve, Pregó de Festes i actes de costum. Plantada de barraques i engalanament de carrers. A continuació DESORI-84.

DIA 12, DIVENDRES:

(Festivitat de la Mare de Déu del Pilar):

08,00 hores .. "DESPERTÀ".

09,00 hores .. Visita al carrers engalanats.

11,00 hores .. Missa en honor de la Mare de Déu del Pilar. Patrona de la Guàrdia Civil.

13,00 hores .. Lliurament de premis als carrers engalanats, per imports de 9.000, 7.000 i 5.000 pessetes els 1er., 2on. i 3er. premis respectivament.

16,00 hores .. Enfrontament de classificació entre semifinalistes del TORNEIG SANTA TERESA-84 de PILOTA VALENCIANA A LLARGUES.

GUIÓ D'ACTES FESTERS. Continuación...

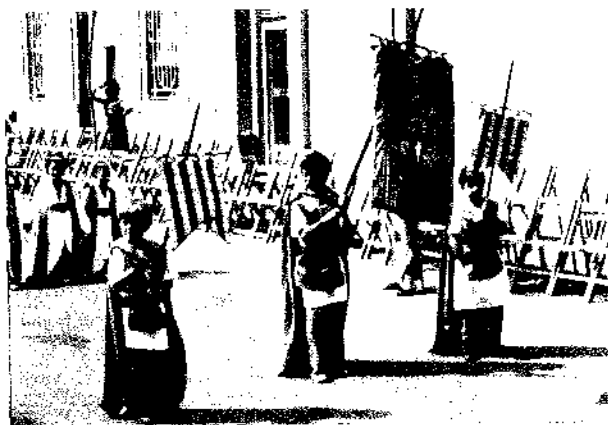
- 18,00 hores .. Entrada de BANDES DE MÚSICA AMB BANDERES, amb el següent itinerari: Canalejas-Pal-Ajuntament-Generalitat-Estació.
- 19,00 hores .. ENTRADA DE COMPARSES des de l'estació fins a l'Ajuntament.
- 22,00 hores .. REVETLLA.

DIA 13, DISSABTE:

- 08,00 hores .. "DESPERTÀ".
- 10,00 hores .. CERCAVILES MUSICAL.
- 12,00 hores .. FESTIVAL INFANTIL, amb Teatre i més atraccions.
- 19,00 hores .. DESFILADA DE COMPARSES des de l'Ajuntament fins a l'estació.
- 22,00 hores .. REVETLLA.

DIA 14, DIUMENGE:

- 07,00 hores .. "DESPERTÀ".
- 10,00 hores .. "DIANA".
- 10,30 hores .. MISSA CONCELEBRADA amb el Pares Salesians en honor a la Mare de Déu dels Desemparats. Actuarà com a Ministre de la Paraula el Pare Pedro Llinares, salesià i missioner a El Ariari (Colòmbia).
- 12,00 hores .. "ENTRAETA" amb el següent itinerari: Palmera-Pal-Ajuntament-Generalitat-Dr. Fleming-Major-Canalejas.
- 16,00 hores .. Final del TORNEIG SANTA TERESA-84 de PILOTA VALENCIANA A LLARGUES.
- 17,30 hores .. CONCERT de la Rondalla "Batiste Mut" al Saló Parroquial.
- 20,00 hores .. "RETRETA" amb el següent itinerari: Estació-Generalitat-Ajuntament-Pal-Canalejas.
- 22,30 hores .. REVETLLA.

DIA 15, DILLUNS:

(Festivitat de Santa Teresa de Jesús):

- 08,00 hores .. "DESPERTÀ".
- 10,30 hores .. SOLEMNE MISSA en esguard a la Festivitat que es celebra. La predicació estarà a càrrec del Pare Pedro Llinares, Salesià i missioner a El Ariari (Colòmbia).
- 12,00 hores .. OFRENA DE FLORS a la Mare de Déu dels Desemparats.
- 13,30 hores .. "DANSÀ POPULAR" des de l'Ajuntament fins a la Plaça de la Constució.
- 14,00 hores .. GRAN "MASCLETÀ" a la plaça de la Constitució.
- 17,30 hores .. CONCERT de la Banda de Música de El Campello a la plaça de Canalejas.
- 20,00 hores .. SOLEMNÍSSIMA PROCESSÓ de la nostra Patrona i de la Titular de la Parroquia, Santa Teresa de Jesús, amb l'itinerari de costum.
- 21,30 hores .. REVETLLA.

DIA 16, DIMARTS: Santa Missa pels morts a El Campello.

NOTES DE LA COMISSIÓ

- El dia 3 d'Octubre, fins al 11 del mateix mes, comença el Novenari a la Nostra Excelsa Patrona, Mare dels Desemparats. Totes les vesprades, a les 19,00 hores, res del Sant Rosari, Novena, Santa Missa i cant de la Salve.
- Els actes de Moros i Cristians han segut organitzats enguany per la Junta Festera.
- A banda dels actes ací anunciats, n'hi hauran altres de tipus cultural i esportiu que seran donats a conèixer oportunament quan es tinga constància de la seua data exacta.
- El nostre agraïment als col·laboradors i fotogràfics, així com als anunciants.

¡BONES FESTES!